

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	20291 - Art del Segle XX fins 1945 / 1
Titulació	Grau d'Història de l'Art (Pla 2014) - Tercer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Francisca Lladó Pol	17:00	18:00	Dimecres	02/09/2019	14/02/2020	AD03
<i>Responsable</i> francisca.llado@uib.es	16:00	17:00	Dimarts	17/02/2020	30/06/2020	AD03

Contextualització

L'assignatura Art del Segle XX fins 1945 correspon al mòdul de Coneixements de la Història de l'Art Universal entès com a procés complexe, obert i discontinu a partir de la compartimentació del temps històric en unitats construïdes per èpoques de diferent duració. Partint d'aquesta consideració, resulta fonamental la coordinació amb altres assignatures com Art del Segle XIX, Història de l'Urbanisme, Art Modern i Contemporani a Llatinoamèrica, Art dels segles XIX i XX a Espanya, Art a partir de 1945, Art i Noves Tecnologies, etc.

Els continguts s'han organitzat a partir de blocs i temes, fet que permet estructurar l'assignatura en base a l'explicació dels nexos i punts d'enllaç que es donen entre els diversos temes, a la vegada que permet organitzar grans etapes en el desenvolupament artístic i cultural del segle XX.

Requisits

Competències

Específiques

- * CE- 6 Coneixement sistemàtic i integrat del fet artístic: diferents llenguatges (arquitectura i urbanisme, escultura, pintura, fotografia, cinema, música, arts decoratives i sumptuàries), procediments i tècniques de la producció artística al llarg de la història. Teoria i pensament estètic.
- * CE1- Consciència crítica de les coordenades espai-temporals (diacronia i sincronia) i dels límits i interrelacions geogràfiques i culturals de la Història de l'Art.

Guia docent

* CE-2 Competències fonamentals. Visió diacrònica general de la Història de l'Art Universal.

Genèriques

- * CB3 – Tenir la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants de l'àrea d'estudi, per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- * CB5 – Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Bàsiques

* Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Bloc I. L'ÈPOCA DE LES AVANTGUARDES HISTÒRIQUES

- 1-1. El naixement de les avantguardes històriques
- 1-2. La idea d'art total
- 1-3. La valoració del primitivisme
- 1-4. El fauvisme i l'expressionisme germànic
- 1-5. La revolució cubista i el naixement d'un nou llenguatge
- 1-6. Les avantguardes italianes: Futurisme i Escola Metafísica
- 1-7. Les avantguardes russes
- 1-8. De Stijl
- 1-8. Dadà i Surrealisme

2-. LA NOVA ARQUITECTURA

- 2-1. Els orígens de la nova arquitectura: el pre-racionalisme
- 2-2. Bauhaus: escola d'arquitectura i disseny
- 2-3. Els grans mestres del Moviment Modern: Gropius, Mies van der Rohe, Le Corbusier i Wright
- 2-4. Consolidació i crisi del Moviment Modern

3-. DIVERSIFICACIÓ I ARTISTES INDEPENDENTS

- 3-1. L'Escola de París
- 3-2. El cas de Rousseau
- 3-3. Matisse post fauve i Picasso post cubista
- 3-4. La Nova Objectivitat alemana

Metodologia docent

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació

Guia docent

continua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, la professora explicarà els grans fonaments teòrics de l'assignatura. Al principi de cada bloc, es presentarà un guió aclaratori, així com la bibliografia específica, per tal que l'alumnat pugui ampliar la informació de forma adequada.	54
Classes pràctiques	Comentari de textos	Grup gran (G)	Es presentaran capítols de llibre o articles relacionats amb els diversos temes. L'alumne haurà de presentar un resum i es farà un debat oral a classe.	4
Avaluació	Proves escrites	Grup gran (G)	Es farà una prova escrita al llarg de l'assignatura i la segona coincidint amb l'avaluació complementària. Les proves constaran de dos apartats, un és el comentari d'imatges i un segon que consisteix en una pregunta de resposta llarga i l'altra seran preguntes curtes.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació continua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Preparació i estudi del temari	Tant dels continguts teòrics com de les pràctiques a través de la consulta de la bibliografia recomanada	50
Estudi i treball autònom individual	Selecció i comentari d'una obra artística	Cada alumne haurà de triar dues imatges que no s'hagin explicat a class i fer un comentari a partir d'un esquema de treball. La finalitat d'aquesta tasca consisteix en aplicar els continguts teòrics a casos concrets.	20
Estudi i treball autònom individual	Preparació de les lectures	L'alumne haurà de preparar les lectures obligatòries i elaborar un guió crític.	20

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'assignatura té previst un itinerari B, que no exclou la presencialitat, però pot suposar una assistència en menor grau. Poden tenir accés a l'itinerari B tots aquells alumnes que es trobin en una de les situacions que el reglament acadèmic estableix en l'article 7.1 per als alumnes a temps parcial: "a) Estar treballant amb una mitjana de dedicació equivalent, com a mínim, a la meitat de la durada màxima de jornada ordinària de treball. Això s'ha d'acreditar amb un contracte de treball en vigor o un nomenament administratiu; alternativament es poden aportar altres documents que provin l'activitat actual, com els justificants de cotització en qualsevol règim de la Seguretat Social. b) Estar afectat per una discapacitat física, sensorial o psíquica, en un grau igual o superior al 33 per cent, que és el que estableix la normativa que regula la reserva de places per a l'accés a la Universitat d'estudiants amb necessitats educatives especials. El grau de discapacitat s'ha d'acreditar mitjançant el certificat emès per l'organisme competent per al seu reconeixement. c) Tenir 45 anys o més en la data d'inici del curs acadèmic. d) Estar en situació de protecció a la família o haver de tenir cura de persones dependents. e) Trobar-se en altres situacions extraordinàries que l'òrgan competent valori com a determinants per ser incorporat a la situació de dedicació a l'estudi a temps parcial. L'itinerari B es pot oferir amb independència de la modalitat de matrícula que hagi dut a terme l'alumnat. Procediment: 1. Els alumnes interessats a acollir-se a l'itinerari B en una assignatura hauran de presentar al docent durant la primera quinzena lectiva de cada semestre un escrit amb la sol·licitud raonada i les evidències documentals que acreditin trobar-se en un del supòsits recollits als punts a) a d), o bé en un altre supòsit -punt e-. 2. El professorat remetrà als caps d'estudis les sol·licituds, que rebran el vistiplau si s'ajusten als supòsits a, b, c o d. Les peticions referides a situacions excepcionals (supòsit e) seran valorades pel Consell Deganal."

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Guia docent

Comentari de textos

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Es presentaran capítols de llibre o articles relacionats amb els diversos temes. L'alumne haurà de presentar un resum i es farà un debat oral a classe.
Criteris d'avaluació	És tindrà en compte la capacitat de reconèixer les idees principals d'un text, les relacions amb altres temes i l'ús del vocabulari adequat.

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 5

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 5

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari C amb qualificació mínima 5

Proves escrites

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Es farà una prova escrita al llarg de l'assignatura i la segona coincidint amb l'avaluació complementària. Les proves constaran de dos apartats, un és el comentari d'imatges i un segon que consisteix en una pregunta de resposta llarga i l'altra seran preguntes curtes.
Criteris d'avaluació	Se consideren criteris l'ús del vocabulari adequat, capacitat de relació i síntesi així com el coneixement bibliogràfic.

Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 5

Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 5

Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari C amb qualificació mínima 5

Selecció i comentari d'una obra artística

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Cada alumne haurà de triar dues imatges que no s'hagin explicat a class i fer un comentari a partir d'un esquema de treball. La finalitat d'aquesta tasca consisteix en aplicar els continguts teòrics a casos concrets.
Criteris d'avaluació	Capacitat d'aplicar els continguts teòrics a una imatge específica. Sense endinsar-se en aspectes anecdòtics.

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 5

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 5

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari C amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

BARROSO VILLAR, Julia, *Tema, iconografia y forma en las vanguardias artísticas*, Piedras Blancas, Ajimez, 2005.

COMBALÍA, Victoria, *Musas, mecenas y amantes. Mujeres en torno al surrealismo*, Barcelona, editorial Elba, 2016.

DE MICHELI, Mario, *Las vanguardias artísticas del siglo XX*, Madrid, Alianza, 1985..

HARRIS, Jonathan, *Los globalistas utópicos. Artistas de la Revolución Mundial, 1919-2009*, Madrid, Akal, 2016

Guia docent

RAMBLA ZARAGOZÀ, Wenceslao, *Principales itinerarios artísticos en la plástica y la arquitectura del siglo XX*, Castelló, Universitat Jaume I, 2009.

Bibliografia complementària

- ANTIGÜEDAD DEL CASTILLO-OLIVARES, M.D., NIETO ALCAIDE, V. y TUSELL GARCÍA, G., *El Siglo XX: la vanguardia fragmentada*, Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2016.
- ARGAN, Giulio Carlo, *El arte moderno. Del iluminismo a los movimientos contemporáneos*, Madrid, Akal, 1991.
- BARR, Alfred, *La definición del arte moderno*, Madrid, Alianza, 1999.
- BOCOLA, Sandro, *El arte de la modernidad*, Barcelona, Serbal, 1999.
- BOZAL, Valeriano, *Los diez primeros años. 1900-1910, los orígenes del arte contemporáneo*, Madrid, Visor, 1991.
- CALVO SERRALLER, Francisco, *Enciclopedia del Arte español del siglo XX*, Madrid, Mondadori, 1991-1992.
- CALVO SERRALLER, Francisco, *La senda extraviada del arte. Ensayos sobre lo excéntrico en las vanguardias*, Madrid, Mondadori, 1992.
- CALVO SERRALLER, Francisco, *El Arte Contemporáneo*, Madrid, Taurus, 2001.
- CHIPP, H.B., *Teorías del arte contemporáneo. Fuentes artísticas y opiniones críticas*, Madrid, Akal, 1995.
- COMBALIA, Victoria et al., *El descédito de las vanguardias*, Barcelona, Blume, 1980.
- DAL CO, Francesco, *Dilucidaciones: modernidad y arquitectura*, Barcelona, Paidós, 1990.
- FOSTER, Hal, *Arte desde 1900: modernidad, antimodernidad y postmodernidad*, Madrid, Akal, 2006.
- FRAMPTON, Kenneth, *Le Corbusier*, Madrid, Akal, 2002.
- GOMPERTZ, Will, *¿Qué estás mirando? 150 años de arte moderno*, Madrid, Taurus, 2013.
- GUILLÉN, Esperanza, *Los artistas frente a la Primera Guerra Mundial*, Atrio, Granada, 2014.
- HARRISON, Charles et al., *Primitivismo, Cubismo y Abstracción. Los primeros años del siglo XX*, Madrid, Akal, 1998.
- HOFMANN, Werner, *Los fundamentos del arte moderno. Una introducción a sus formas simbólicas*, Barcelona, Península, 1995.
- JULIUS, Anthony, *Transgresiones. El arte como provocación*, Barcelona, Destino, 2002.
- MARCHÁN FIZ, Simón, *Historia General del Arte. Las vanguardias y la arquitectura (1900-1945)*, 2 vols, Madrid, Espasa-Calpe, 2000 (1994)
- MIDDLETON, Robin y WATKIN, David, *Arquitectura moderna*, Madrid, Aguilar, 1979.
- PIZZA, Antonio, *Las ciudades del futurismo italiano*, Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, 2014.
- RAMÍREZ, Juan Antonio, *Arte y arquitectura en la época del capitalismo triunfante*, Madrid, la Balsa de la Medusa, 1992.
- RAMÍREZ, Juan Antonio (dir.), *Historia del Arte 4, El mundo contemporáneo*, Madrid, Alianza, 1997.
- PÉREZ ROJAS, J. y GARCÍA CASTELLÓN, M., *El Siglo XX. Persistencias y rupturas*, Madrid, Sílex, 1994.
- SCHAPIRO, Meyer, *El arte moderno*, Madrid, Alianza, 1988.
- RASULA, Jed., *Dadá. El cambio radical del siglo XX*, Barcelona, Anagrama, 2016.
- SIRO BABORSKY, Matteo, *Siglo XX. Arquitectura*, Madrid, Selecta, 2001.
- STANGOS, N., *Conceptos de arte moderno*, Madrid, Alianza Forma, 1986.
- SUBIRATS, Eduardo, *Linterna mágica. Vanguardia, media y Cultura Tardomoderna*, Madrid, Siruela, 1997.
- VV.AA., *Capitales del Arte Moderno*, Madrid, Instituto de Cultura. Fundación Mapfre, 2007.